

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
na posiedzeniu w dniu 29 października 2025 r.,
w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. X. Y.,
w związku z zażaleniem Prokuratora Regionalnego w K1. na postanowienie
Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z dnia 28 lipca 2025 roku, sygn. akt [...] o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego,
wniosku obrońcy prokuratora X. Y., z dnia 2 września 2025 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Marii Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 85/25

postanowił:

1. uwzględnić wniosek i na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka wyłączyć SSN Marię Szczepaniec od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZO 85/25;
2. wniosek o wyłączenie od rozpoznania wniosku sędziów powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 6 sierpnia 2025 roku Prokurator Regionalny w K1. złożył zażalenie na postanowienie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z dnia 28 lipca 2025 roku sygn. akt [...] o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego prowadzonego wobec X. Y. — prokuratora Prokuratury Rejonowej w K. obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze.

Sprawa ta została zarejestrowana w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego pod sygn. akt II ZO 85/25 i do jej rozpoznania została wyznaczona SSN Maria Szczepaniec.

Wnioskiem z dnia 2 września 2025 r. obrońca X. Y. zwrócił się do Sądu Najwyższego o wyłączenie od rozpoznania sprawy II ZO 85/25, SSN Marii Szczepaniec wskazując, że tak ukształtowany Sąd z udziałem sędzi Marii Szczepaniec nie tworzy Sądu niezależnego, bezstronnego i niezawisłego, co stanowi okoliczność wywołującą uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności w tej sprawie.

W punkcie drugim obrońca wniósł o wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędzi Marii Szczepaniec, wyznaczonej do rozpoznania sprawy II ZO 85/25 sędziów powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Wniosek jest zasadny w części dotyczącej wyłączenia SSN Marii Szczepaniec i zasługuje na uwzględnienie, w pozostały zakresie należało pozostawić go bez rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W niniejszej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką sytuacją. Odwołując się do utrwalonego już orzecznictwa Sądu Najwyższego, wskazać należy, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji, gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas, gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka (EKPC) i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: dnia 13 października 2021 r., sygn. II KO 30/21, dnia 6 września 2022 r., II KK 44/21, czy z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22).

Najistotniejszym w tym kontekście jawi się zaakcentowanie, że w sytuacji złożenia obecnie wniosku o wyłączenie oraz w układzie, gdyby sprawa dyscyplinarna została w takim składzie zakończona, to z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, iż wniesienie skargi przeciwko Polsce skutkowałoby stwierdzeniem naruszenia art. 6 ust. EKPC i wypłatą odszkodowania. Wskazać bowiem należy na dotychczasowe orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w którym zauważa się, że wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (por. m. in. wyroki: z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce).

Faktem powszechnie znanym jest okoliczność związana z uzyskaniem statusu sędziego Sądu Najwyższego przez Marię Szczepaniec w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r., co mogłoby prowadzić, gdyby

sędzia ten zasiadał w składzie rozstrzygającym sprawę, nie tylko do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z udziałem tego sędziego byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika przecież wprost z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 oraz uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-41 10-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7), która z uwagi na nadanie jej statusu zasady prawnej, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego (por. np. postanowienia SN z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 29 września 2021 r., V KZ 47/21 i z dnia 21 stycznia 2022 r., III CO 6/22) oraz wskazanego powyżej orzecznictwa Trybunału.

Mając na uwadze powyższą argumentację konieczne stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu SSN Marii Szczepaniec od rozpoznania sprawy o sygn. II ZO 85/25. Orzekanie przez tego sędziego w tej sprawie prowadziłoby, z bardzo dużym prawdopodobieństwem, do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą, ale również do wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Nie bez znaczenia na ocenę wniosku ma również fakt, że sędzia Maria Szczepaniec została powołana na sędzię Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, co do której zachodzi szereg wątpliwości prawnych.

Jednocześnie, wniosek o wyłączenie od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędzi Marii Szczepaniec, wyznaczonej do rozpoznania sprawy II ZO 85/25 sędziów powołanych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. należało pozostawić bez rozpoznania.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że przepisy postępowania karnego, odpowiednio stosowane w postępowaniu dyscyplinarnym, nie przewidują wyłączenia sędziego *in abstracto*. Rozważanie wyłączenia sędziego na podstawie art. 40 § 1 lub 41 § 1 k.p.k. wchodzi w rachubę jedynie w odniesieniu do

konkretnego sędziego wyznaczonego już do udziału w sprawie, a nie sędziego, który jedynie potencjalnie może zostać do sprawy wyznaczony. Stanowisko to prezentowane jest na tle postępowania karnego konsekwentnie zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 listopada 2004 r., V KK 195/04; z dnia 22 lipca 2009 r., SNO 53/09; z dnia 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16). Ustawodawca nie przewidział tym samym możliwości wyłączenia ogółu sędziów orzekających w sądzie, przed którym sprawa zawisła.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]